

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ

— r —

Rudá armáda.

(Dokončení.)

Organisace vojska OGPU.

OGPU. disponuje svým vlastním vojskem, které je podřízeno vicepresidentu OGPU. Tomu podléhá štáb OGPU. Štábu je podřízeno 10 okruhů OGPU. Okruhy se většinou shodují, hlavně v evropském Rusku, s vojenskými okruhy pravidelné armády. Gubernští a okresní náčelníci OGPU. jsou zároveň veliteli vojsk OGPU., dislokovaných na jejich území. Vojsko OGPU. požívá práv a výhod armády regulární a doplňuje se z pravidelných odvodů a dobrovolníků. Výběr se děje velice pečlivě a přijímání jsou vesměs komunisté a komsomolci úplně spolehliví. Služba je dvouletá, vyjímaje stálý kádr, který má 10% celého početního stavu.

Vojsko tvoří dvě skupiny: vnitřní a pohraniční. Trupy vnitřní jsou dislokovány uvnitř státu a mají úkol chrániti státní úřady, důležité objekty, železnice a p. Tvoří pěší pluky, jezdecké pluky, samostatné skupiny. Celkový jejich početní stav je 50.000 mužů.

Pohraniční vojsko je dislokováno na hranicích proti Polsku a Rumunsku a provádí ochranu hranic. Skládá se z pohraničních oddílů (praporů) dělicích se na roty, čety a stráže. Má 70.000 mužů.

V čas války plní vnitřní vojska dále své úkoly jako v míru (ochrana uvnitř), kdežto vojska pohraniční GPU. jsou vtělena do armády regulární.

Válečné loďstvo.

V sovětském válečném loďstvu je používáno dosud většinou starého materiálu; nových jednotek lodních bylo postaveno za éry sovětů jen několik.

Početně nejsilnější je loďstvo Baltického moře (3 obrněné křižáky, 5 lehkých křižáků, 12 torpedoborců, 15 torpedovek, 13 ponorek, 9 minonoseů, 32 trawlerů a 2 dělové čluny) a loďstvo černomořské (2 lehké křižáky, 3 torpedoborci, 4 torpedovky, 8 ponorek, 15 trawlerů, 4 minonosky, 4 dělové čluny). Menší počet jednotek má loďstvo Kaspického a Bílého moře a loďstvo na Dalekém východě.

Bojová doktrina.

Bojová doktrina sovětské armády se opírá o zkušenosti získané za světové války, z občanských bojů a z války sovětského Ruska s Polskem. Přes to nalézáme zde však některé novoty, které vyplývají jednak ze zvláštního charakteru (úkolů) sovětské armády, jednak jsou výrazem všech novodobých bojových zásad, uplatňovaných i v jiných armádách.

Až do roku 1928 existovaly jen provisorní bojové předpisy, které byly podkladem pro vydání definitivního Polního řádu v r. 1928. Tím se dostalo bojové doktríně rudé armády pevné konstrukce, z níž uvedu stručně nejvýznačnější a charakteristické znaky.

a) Celý bojový řád proniká idea důležitosti plánovitosti všech vojenských akcí. Pro všechny akce je požadováno především předběžné sestavení plánu, netoliko operačního a zpravodajského, ale i plánů letecké a protiplynové ochrany, plánů zastírání a p. Při provádění plánů se vyžaduje metodičnost a důslednost.

b) Velká důležitost se přičítá zápolí a nerušenému chodu zásobování — řád obsahuje velice široce propracovaný oddíl „Organisace vojenského zápolí“. Čin-

nost všech velitelů se přesně dělí na dvě složky — operacní a administrativně hospodářskou. Řád zdůrazňuje důležitost nepřetržité a harmonické součinnosti mezi oběma těmito složkami činnosti.

c) Obzvláště velká pozornost je věnována věcem zpravodajsko-výzvědným, protišpionáži, propagandě a činnosti destruktivní. Zpravodajská služba se podle řádu dělí: 1. na vojskovou (pěchoty, jezdeckta, dělostřelectva, ženijní, leteckou, chemickou, spojovací atd.), 2. na politickou zpravodajskou službu prováděnou ve vojsku nepřátelském a u místního obyvatelstva jeho zápolí, 3. na zpravodajskou službu mezi místním obyvatelstvem v oblasti vlastního bojového jeviště, 4. na agenturní zpravodajskou službu, 5. na výslech zajatců a zběhů. Pokud se týká defensivní služby, nařizuje řád, aby kromě činnosti speciálních orgánů t. zv. „zvláštních oddílů“, každý velitel použil všech možností a prostředků k provádění této činnosti.

d) V oddílu „Zajištění“ vedle ochrany pěchotou a jezdecktem je probrána protiletadlová a plynová obrana a zdůrazněna činnost zastírání a protišpionáže. V § 282 se o této věci praví: Rozvoj letectva a chemických bojových prostředků vyžaduje od každé vojenské části včas všech předběžných opatření, aby bylo možno včas seznati a čeliti hrozcímu nebezpečí. Letecká a chemická obrana má velikou důležitost a mají s ní počítati všichni velitelé za každé bojové situace.

e) Co se týká oddílu „Bojová činnost vojsk“, největší pozornost je věnována „Střetnému boji“ a „Odpoutání od nepřítele“.

Střetný boj nový sovětský řád široce probírá a zdůrazňuje, že, nehledě na široké možnosti zpravodajské a převzvědné služby, přes to nejasnosti a nepřesnosti o situaci nejsou nemožné a proto nejsou nemožné střetné operace.

Široce a hodnotně je probrána otázka ústupu, a to jak pod tlakem nepřítele, tak i ústupu dobrovolného, kdy běží o vytvoření nové obranné posice a seskupení.

Zvláštností nového řádu rudé armády je též podrobné probrání „Bojů ve velkých městech“ (probrány partisanské boje komunisticko-dělnických organizací).

V ý c v i k.

Výcvik jednotek regulární armády při dvouroční službě je rozdělen takto: Výcvikový rok počíná 15. listopadu a končí 15. zářím, trvá tedy 10 měsíců neb 40 neděl.

Výcviku je věnováno 6 dní v jednom týdnu, 7 hodin denně.

Vzhledem ke klimatickým poměrům je roční výcvik rozdělen na dvě období: zimní od 15. listopadu do 1. května (22 neděl), prováděný v posádce, a letní období od 1. května do 15. září, konaný v permanentních anebo provisorních táborech.

Zimní období v prvním roce má za úkol vycvičiti jednotlivce a malé jednotky. Letní období zahrnuje v sobě zdokonalování vojína ve střelbě, ve výcviku v rotě, praporu a pluku a v manévru. Zimní období obsahuje v druhém roce další zdokonalování vojína-specialisty a výchovu vojína na velitele bojových skupin. Letní období v druhém roce je věnováno především starším vojínům, aspirantům na poddůstojníky a jejich praktické službě ve funkci velitelů bojových skupin.

Analogicky se koná výcvik jezdeckta, dělostřelectva a ostatních zbraní se zvláštním zřetelem k speciálnosti té neb oné zbraně.

Výcvik v teritoriálních jednotkách se koná podle stejného programu, ovšem značně zredukovaného.

Charakteristika výcviku:

Cvičení trvá denně 7 hodin.

Tělesná výchova zaujímá v obou rocích presenční služby důležité místo ve výcviku.

Letní výcvik se koná v táborech.

Politickému výcviku je rezervována jedna desetina instrukčních hodin.

V době letního táboření je umístěna pěchota společně s dělostřelectvem. Počínajíc výcvikem praporu, koná se cvičení co možná i s druhými zbraněmi. Jedna třetina všeho praktického výcviku je věnována cvičením nočním.

Vojenské školy.

Vedení vojenských sovětských škol (VUZ.) je svěřeno t. zv. „Hlavní správě vojenských škol“. V čele správy stojí náčelník vojenského školství, který podléhá přímo náčelníku štábu.

Vojenské školy se dělí na 4 hlavní skupiny: 1. vojskové školy, 2. normální vojenské školy prvního stupně, 3. vojenské školy druhého stupně, 4. vojenské akademie.

Vojskové školy jsou určeny pro výchovu „mladšího“ velitelského sboru (poddůstojníků) a jsou organizovány pro pěchotu a jezdeckto u každého pěšího a jezdeckého pluku, pro dělostřelectvo u divisi a pro technické zbraně u větších vojenských jednotek technických. Do vojskových škol jsou přijímáni schopní řadoví vojini po dvouměsíční službě. Škola podle druhu zbraně trvá 4, 6—8 měsíců.

Normální vojenské školy prvního stupně.

Organisace těchto škol byla započata r. 1924. Jsou určeny pro výchovu velitelského (důstojnického) dorostu a jsou organizovány po způsobu vojenských škol armád západních. Učební doba trvá 4 léta. Přijímací podmínky: příslušnost ke komunistické straně a úplná spolehlivost, stáří 17—25 let, vzdělání v rozsahu 4 nižších tříd škol středních neb absolvování přípravného kursu.

Vojenské školy druhého stupně.

Úkolem vojenských škol druhého stupně neboli t. zv. „opakovacích a doplňovacích kursů“ je další vzdělání velitelského sboru rudé armády. Učební doba v kurse trvá 8—12 měsíců. Podle toho, zda kursy jsou určeny buď pro střední velitelský sbor nebo starší, rozdělují se na tyto dvě skupiny: 1. opakovací a doplňovací kursy pro střední velitelský sbor a 2. opakovací a doplňovací kursy pro starší velitelský sbor.

Opakovací kursy pro střední velitele hlavních zbraní jsou u každého vojenského okruhu, pro velitele speciálních zbraní v Leningradě a Moskvě. Opakovací kursy pro starší velitele všech zbraní jsou v Moskvě a v Leningradě.

Vojenské akademie:

Úkolem vojenských akademií (školy generálního štábu a speciálních vojenských akademií) je poskytnouti velitelům vyšší vojenské vzdělání. Do skupiny vojenských akademií patří:

vojenská akademie RKKA (býv. akademie gen. štábu),
vojensko-technická akademie v Leningradě (býv. Nikolajevská),
dělostřelecká akademie v Leningradě (býv. Michajlovská),
vojenská intendantní akademie v Moskvě,
letecká akademie „Žukovského“ v Moskvě,
vojenská námořní akademie v Leningradě,
vojenská lékařská akademie v Leningradě,
vojensko-politický institut v Leningradě.
Učební doba v akademiích trvá 4 léta.

Velitelský sbor (důstojnictvo).

Velitelský sbor rudé armády je asi z 49% původu selského, z 22% dělnického a má 49% komunistů a 5% komsomolců (příslušníků sovětského svazu mládeže).

Podle vzdělání dostalo se skoro ¾ celého velitelského sboru vzdělání již v nových vojenských školách sovětských, asi 5% ukončilo vojenské akademie a kursy pro vyšší velitele a asi 9% nedostalo žádného vojenského vzdělání. Soudíc z různých dat, snaží se vojenská správa zvýšiti vzdělání velitelského sboru na

úroveň současných požadavků, ale, jak vidět ze sovětského vojenského tisku, rozbíjí se toto úsilí o nízkou úroveň všeobecného vzdělání velitelského sboru, kterému se dostalo většinou jen elementárního vyučování v občanských školách. Snaha mít na velitelských místech úplně spolehlivé komunisty, nutí na druhé straně vojenskou správu slevovat s požadavku vzdělání.

Velitelský sbor se dělí na čtyři skupiny: mladší velitele (poddůstojníci), střední (velitelé čet a rot), starší (velitelé praporů a pluků) a vyšší (velitelé brigád a výše). Pojmenování velitelů se děje podle zastávané funkce (velitel čety atd.).

Mužstvo.

Masa rudé armády složená většinou ze selských vrstev, je v celku tatáž, jako bývala dříve v carské armádě, jenže odstraněné staré tradice nebyly dosud vystřídány novými a tedy rudá armáda nepředstavuje ještě tu jednotnou sílu, které je třeba sovětské vládě na oporu komunismu a internacionály.

Podle sociálního složení má armáda 82% rolníků, 11% dělníků a 7% ostatních, při čemž počet dělnictva odpovídá přibližně počtu komunistů v armádě.

Ačkoliv oněch 11% je kostrou armády, značně ovládající celou armádu prostřednictvím rozvětveného politického systému v armádě a jinak, přes to třeba vzít v úvahu, že hlavní masu tvoří sedláci, tedy živel, který se při nejmenším chová pasivně ke komunistické vládě. Kontrolu smýšlení armády si zajišťuje vojenská správa rozsáhlým systémem dozorcím (vojensko-politickými orgány), jehož nejmenší části „buňky“ pronikají až do rot. K povznesení ducha vojska je používáno různých prostředků. Při různých příležitostech se mu vyplácí mimořádné přídatky, pořádají se četné vojenské slavnosti atd. Patrná je také snaha vybudovati tradice jednotlivých útvarů. Jsou zaváděny četné plukovní svátky ve dni významné pro historii pluků, jednotlivé části dostávají jména podle míst, kde se účastnily bojů, nebo podle původu. Také o sblížení armády s obyvatelstvem se pracuje tím, že se jednotlivé veřejné úřady a korporace stávají „šéfy“ jednotlivých vojenských jednotek, o které se pak starají pořádáním sbírek, věnováním knihoven a p. Dalším prostředkem k povznesení ducha vojska jsou obnovená významování, a to „Řád rudého praporu“ za hrdinné činy nebo za mimořádné zásluhy o armádu.

Vojenský rozpočet.

Rozpočtové výdaje v míru v posledních letech, vyjádřené v procentech, byly vzhledem k celkovému rozpočtu tyto:

v r. 1924/25	19%,
v r. 1925/26	17%,
v r. 1926/27	14.2%,
v r. 1927/28	13%,
v r. 1928/29	13%.

Absolutní výdaje v armádě činily:

v r. 1924/25	407 mil. zl. rublů	6,919 mil. Kč (při kursu rublu	
v r. 1925/26	624 „	10,608 mil. Kč	= 17 Kč)
v r. 1926/27	690 „	11,730 mil. Kč	
v r. 1927/28	810 „	13,770 mil. Kč	
v r. 1928/29	840 „	14,280 mil. Kč	

Jeví tedy výdaje na armádu tendenci vzestupnou.

V rozpočtu min. vojenství nejsou však započteny výdaje na vojsko GPU, které činí přibližně 130 mil. rublů a jdou na vrub lidového komisariátu vnitra, dále výdaje na proměnný početní stav vojsk teritoriálních a na účastníky branné výchovy (200 mil.). Tyto části jsou částečně vydržovány jednak lidovým komisariátem vnitra, jednak lidovým komisariátem vyučování. Konečně jsou výdaje na transportování vojska, jež zatěžují rozpočet komisariátu dopravy. Připočteme-li k rozpočtu tyto mimořádné výdaje, dosahují asi 20% celého státního rozpočtu.

Válečný průmysl.

Vzhledem k celkovému nízkému stavu sovětského průmyslu vůbec není válečný průmysl dosud na takové výši, aby mohl dostatečně vyhovovati potřebám armády. Přes to však proti ostatnímu průmyslu pracuje poměrně při největší intenzitě.

Nejdále dospěl vojenský průmysl v letectvu a v poslední době slibně se rozvíjí ve válečné chemii.

*

V celkovém ocenění rudé armády možno říci, že má dosud některé nedostatky, jež se jeví na př. v technickém a materiálním vybavení armády, ve velitelském sboru, dále v probíhajícím dosud stadiu teritoriálního organisování, v nedostatku záložních velitelů a v jiných věcech. Též složení armády z 80% z vrstev zemědělských není příznivým momentem pro armádu dělnického státu. Na druhé straně nutno poukázati na značné úsilí, jež věnuje sovětská vláda vybudování silné armády, vybavené všemi prostředky, na snahu zmilitarisovati stát a všechno obyvatelstvo (zavedení teritoriálního systému a branné výchovy, jež umožňují vojenskou přípravu nejširších vrstev obyvatelstva), dále na propagační a agitační činnost v prospěch armády, jež je vedena jak v továrnách, tak i na venkově. Výsoké položky vojenských výdajů, které dosahují skoro $\frac{1}{4}$ celého rozpočtu, svědčí též o výše uvedených snahách sovětů. Konečně nutno uvážiti poměrně rychlý dosavadní vývoj v budování rudé armády během prvního desetiletí její existence, jak co do organisace, výcviku, technického vybavení, tak i co do důkladné přípravy všech složek přispívajících k jejímu zesílení.

Škpt. gšt. František Bürger:

Soutěž na rok 1930 revue „Rivista di artiglieria e genio“.

Časopis „Rivista di artiglieria e genio“ ve svém 11. čísle (listopad) roč. 1929 vypisuje literární soutěž z oboru věd vojenských a dotuje ji 6000 lirami, stříbrnými a bronzovými plakety. V celku jsou vypsány čtyři soutěže, z nichž tři pro důstojníky italské armády a jedna pro důstojníky armád cizích.

Themata soutěže.

I. Soutěž pěchoty a jezdeckva.

1. Palebné prostředky pěchoty (nebo jezdeckva) v italském vojsku. Jejich charakteristika vzhledem k taktickému užití. Srovnání s některou význačnou cizí armádou.
2. Spolupráce tanků s pěchotou. Převládající názory v čelných evropských armádách a vhodnost jejich aplikování na italský terén.
3. Průzkum pěchoty v horách. Srovnání s průzkumem rychlých jednotek v plochem terénu.
4. Organisace pozorování v jednotkách pěchoty.

II. Soutěž dělostřelectva.

1. Vyličiti správně, jakým druhem dělostřelectva mají býti dotovány velké jednotky, jež mají operovati v terénu pokrytém, kopcovitým (zvlněným) a hornatým. Z toho s odůvodněním vyvoditi jeho podstatnou charakteristiku a požadavky balistické, požadavky pohyblivosti a ohebnosti.
2. Na jakém taktickém a technickém kritériu má býti dnes založen střelecký výcvik dělostřelectva. Oceniti střeleckou instrukci některé cizí armády a porovnat ji s instrukcí italskou.
3. Charakteristiky střelby pobřežního a protiletadlového dělostřelectva. Způsoby jejího provádění v některé cizí armádě a porovnání s armádou italskou.
4. Úvahy o úkolech a z toho vyplývající charakteristice dělostřelectva, jakmile bude řádně vyvinuto bombardovací letectvo a povoleno užívání plynových střel (naplněných speciálními tekutinami).

III. Soutěž ženijního vojska.

1. Služba zásobování vodou za operací v Itálii a koloniích.
2. Úvahy o vojenském užití systémů přenášení obrazů na dálku.
3. Pozorování z balonu.
4. Využití akustických zjevů k účelům vzdušné a pozemní války.

IV. Soutěž pro důstojníky cizích armád.

Všechna témata předcházející.

Podmínky soutěže jsou totožné s podmínkami soutěže v r. 1929 (viz „Vojenské rozhledy“ 1929, č. 2, strana 145, odstavce 1.—4. a 6.—7.). Práce musejí být předloženy nejpozději do 30. dubna 1930 redakci časopisu.

RÚZNÉ ZPRÁVY

Zahájení učebního kursu pro letectví při vysokém učení technickém v Praze.

Dne 25. listopadu byly při vysoké škole strojního a elektrotechnického inženýrství české techniky slavnostně zahájeny učební kursy pro letectví uskutečněné iniciativou MNO a profesorského sboru vysokého učení technického.

Bezprostřední správa tohoto kursu svěřena kuratoriu, ve kterém jsou zastoupeny úřady i korporace, které mají zásluhu o uskutečnění kursů a zájem na jejich dalším úspěšném provozu.

V prvním pětiletí činnosti v letech 1929/30 až 1933/34 je předsedou Ing. Dr. Vladislav Sýkora, generální ředitel pražské železářské společnosti, a jeho l. náměstkem generál Ing. Jaroslav Matička, velitel vojenského leteckého ústavu studijního v Praze-Letňanech.

Účelem kursů jest především výchova vědeckého a odborného dorostu pro leteckou techniku, jakož i vědecká badání a dále i odborné řešení otázek s letectvím souvisejících. Kursy jsou určeny pro absolventy strojního nebo elektrotechnického inženýrství, jakož i pro absolventy odboru inženýrského stavitelství směru konstruktivního a dopravního, kteří se mohou stát posluchači řádnými. Mimořádnými posluchači mohou být i jednak ti, kdož byli doporučení veřejným úřadem na věci interestovaným, jednak ti, kdož o přijetí žádají a vykazují přiměřené předběžné vzdělání. Pokud dostačí místo, mohou být i se svolením kuratoria připuštěni do jednotlivých přednášek i hosté, vyhovující jinak podmínkám pro mimořádné posluchače. Cizinci mohou být též přijímáni, a to za týchž podmínek jako tuzemci; jest i naší povinností zvát cizince, a to hlavně ze států s námi přátelstvených k návštěvě těchto kursů.

Číselný poměr posluchačů jednotlivých kategorií bude stanoven každoročně kuratoriem kursů se zřetelem k tomu, že ministerstvo školství a národní osvěty stanovilo pro posluchače numerus clausus.

Učební osnova kursů tvoří dnes tyto nauky: Teoretická a experimentální aerodynamika s teorií propulze s cvičením, obecná nauka o letectví, stavební mechanika letadlových konstrukcí s cvičením, aerodynamika II. díl, stavba letadel I. část se cvičením, stavba letadel II. část se cvičením, stavba leteckých motorů se cvičením, nauka o leteckém materiálu s cvičením, letecká radiotechnika s cvičením, meteorologie pro účely letecké s cvičením, avigace, avigační a měřicí přístroje, letecké právo, letecké zdravotnictví, letecká fotogrametrie, letecké zkušebnictví — se cvičením, letecký provoz.

Těmito učebními dvěma semestrálními kursy leteckými dostává se výchova našeho leteckého inženýrství do nových kolejí. Dosud vychovávala voj. správa svůj dorost hlavně ve vojenské inženýrské koleji, dnes bude její odborně vychovávatí vys. škola technická, a program vojenské inženýrské koleje bude možno omezit na předměty vojensko-letecké, které nejsou na vysokém učení technickém vykládány.

Můžeme být i hrdí na to, že jsou to opět vojenští inženýři, kteří právě tak, jako dříve před více než sto lety podnět k založení české techniky, se zasvěcovali i v letectví iniciativní činností o uspořádání leteckých kursů na technice a tak položili základ k speciálnímu vysokoškolskému školení vojenských inženýrů. Doufáme, že vysoká úroveň těchto kursů zjedná si v krátké době pověst i v cizině.

Mjr. Ing. Vl. Hájek.

Topografická škola v italské armádě. (L'Universo 1929, č. 8.) Vojenský zeměpisný ústav vycvičuje 12—15 důstoj-